

Plan mot kränkande behandling

Matfors skola

Verksamheter som ingår i planen

Fritidshem och grundskola F-9

Ansvarig rektor: Urban Fröberg

Giltighetstid: 2023-08-15 – 2024-08-14

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Vårt långsiktiga mål är att skapa en skola där alla elever och vuxna känner sig trygga. Alla elever och personal jobbar för en likvärdig skola där man oavsett kön/könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder mår bra och kan utvecklas utifrån Lgr 22:s kunskapsmål.

Förebyggande: På Matfors skola är många barn mycket trygga, dock kan muntliga kränkningar och ett fult språkbruk fortfarande förekomma. För att motverka att dessa faktorer kan leda till diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kommer vi att fortsätta att ha bussvärdar, rastvärdar och personal i uppehållsrummet. Det är viktigt att vi vuxna påtalar när vi hör olämpliga ord, uttryck, kroppsspråk och gester. Genom att skolan på mentorstid, klassråd/elevråd regelbundet kartlägger elevernas trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling så avvärjer vi riskerna för att elever utsätts för dessa negativa handlingar. I nolltoleranssteamet oProch arbetslag kommer vi regelbundet att analysera dessa kartläggningar för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Utifrån de identifierade riskerna formulerar vi konkreta och uppföljningsbara mål regelbundet under året. Matfors skola kommer under läsåret att fokusera extra på språkbruk under läsåret.

Främjande: De positiva förutsättningarna på Matfors skola är att majoriteten av barnen är mycket trygga. Vi vill ändå fortsätta att skapa en trygg miljö där vi ser och lyssnar på alla elever och där vi har en tydlig struktur i klassrummen, tydliga ramar och regler och där vi samtalar om individens ansvar. På skolan samtalar vi också om att alla är värdefulla och lika mycket värda. I ett led att skapa en tryggare miljö startar vi terminen för pedagogerna genom att gå igenom årets likabehandlingsplan, samt strategier för likabehandlingsarbete.

Dock framkommer det i kartläggningarna att ett dåligt språkbruk och muntliga kränkningar fortfarande förekommer. Viktigt för att främja ett kränkande språkbruk är att vi vuxna använder ett vårdat språk och att vi är förebilder. Deltagarna i skolans likabehandlingsgrupp ansvarar fr att arbetslagen för diskussioner om normer, attityder och likabehandling. På

mentorstid och klassråd/elevråd ska det vara regelbundna diskussioner om normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas. Dessa insatser är kopplade till slutsatsen att det fortfarande finns elever som upplever att det finns ett fult språkbruk och muntliga kränkningar. Målet på skolan är att förstärka respekten för allas lika värde.

3. Kartläggning av risker

Slutsatser av årets kartläggning gällande risk för inslag av diskriminering eller kränkande behandling:

Även under detta läsår känner i princip alla elever sig mycket trygga på Matfors skola och på Matfors fritidshem trivs eleverna mycket bra. Eleverna anser att de har kamrater att umgås med och vuxna att tala med. I princip alla elever vet även vem de ska vända sig till om de själva eller någon kompis blir utsatt för kränkning, utanförskap eller illabehandling. Eleverna önskar fortfarande att det finns fler vuxna ute på rasterna och i korridorerna på högstadiet. Även förskoleklass eleverna är mycket trygga, men kan tycka att multiarenan är en otrygg plats. Även elever i åk 1-3 tycker att multiarenan kan vara en otrygg plats, samt busshållplatsen och kullen. I åk 6 framkommer det att vissa elever ser matsalen som en otrygg plats. De yngre eleverna på högstadiet kan tycka att toaletterna känns otrygga, att det kan kännas lite otryggt i kapphallen och uppehållsrummet. I åk 7 och åk 8 finns det elever som tycker att omklädningsrummen är en otrygg plats. Även i åk 4 framkommer det oro för omklädningsrummen.

Överlag ser vi att språkbruket fortfarande behöver jobbas med, särskilt i åk 4 och åk 5 upplever eleverna att språkbruket är ett problem. Även på storfritids upplever eleverna dåligt språkbruk. I hälsosamtalen i åk 7 framkommer det i år att eleverna upplever kommentarer om kroppar, storlek och utseende. Man upplever också att det råder en kultur där man nu kommenterar hur mycket man äter. Skolsköterskorna upplever också att färre elever nu äter skollunch. Eleverna anser att de både har kamrater att umgås med och att det finns vuxna att tala med. Man önskar dock att det finns ännu fler vuxna ute på rasterna. En annan faktor att ta hänsyn till är att eleverna från åk 6 upplever både prov- och betygsstress, detta kan påverka elevernas mående och i förlängningen kan det leda till både oro och konflikter i elevgrupperna.

Det eleverna önskar är:

- Fler vuxna i korridorerna (åk7 -9)
 - Fler vuxna ute på raster och under fritidstid (särskilt åk 5)
 - Bättre språkbruk (särskilt i åk 4 och åk 5)
 - Multiarenan är en "hotspot" där skolan behöver öka närvaron av vuxna (åk f-6)
 - Färre och mindre omfattande prov- och betygsstress (åk 6)
 - Långsammare arbetstempo på lektionerna (åk 4-9)
 - Tryggare toaletter på Tegelbyggnaden (åk 7-9)
 - Tryggare och mobilfredade omklädningsrum (åk 4-9)
-

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Kränkningar och dåligt språkbruk på multiarenan	Samtal med barn Stellarapportering Elevråd	För låg närvaro av vuxna
Kränkande användning av mobiltelefon (film och bilder)	Stellarapportering och ingripanden	Förbud mot användande av mobiltelefoner har inte följts
Prov- och betygsstress som skapar oroliga elevgrupper med konflikter som följd	Samtal med elever	Vi behöver bli bättre på att skapa lugn inför prov och betygssättning. Vi behöver normalisera både prov och betyg på ett bättre sätt
Insyn i omklädningsrum som skapar kränkande situationer	Elevråd	Det saknas en insynsskyddande vägg i killarnas omklädningsrum

Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Ökad närvaro vid multiarenan	Minskat antal kränkningar	Nov-23
Skärpning av förbud mot mobiler. Kontroller.		Dec-23
Arbetslag 4-6 och arbetslag 7-9 genomför utvecklingskonferens med temat ” Hur skapa lugn bland betyg och prov?”		Dec-23
Bygga vägg i killarnas omklädningsrum	Ingen insyn och en tryggare miljö Våren -24	Utvärderas i elevråd när den är på plats.
Införande av rastbod som betjäns av eleverna själva	Färre kränkningar, fler aktiviteter på rasterna, demokratibegreppet har förstärkts maa elevernas delaktighet	VT -23

4. Handlingsplan: mål och åtgärder

Under höstterminen 2022 kommer skolan att fortsätta att arbeta med faddersystem mellan årskurser. Under de första veckorna planeras höstens fadderaktiviteter. Rastvärds- och bussvärdsschema kommer att organiseras med målsättningen heltäckande vuxennärvaro. För

att eleverna ska känna sig ännu tryggare på rasterna, särskilt vid multiarenan, kommer åk f-6 personal i början av hösten fördjupa sig i hur vi vuxna ska organiseras ute för att vara så tillgängliga som möjligt. Ett lyckat projekt med rastvänner i åk 2 och 3 under förra läsåret kommer också att under nästa läsårs spridas i hela åk 1-3. Detta för att fler elever ska få stötta varandra med bra lekar på raster.

Under detta läsårs kommer det även att vara fortsatt vuxennärvaro i storklassrummet på Tegelbyggnaden, samt en ökad vuxennärvaro i matsalarna.

För att skapa tryggare omklädningssituationer vad gäller mobiltelefoner gäller skolans regel om att låsa in mobiltelefonerna under skoldagen. Hur det följs i varje årskurs kommer att gås igenom i början av terminen. På högstadiet görs det i det egna skåpet och på f-6 inlåst i klassrummet av pedagog. Idrottslärarna går också igenom reglerna för omklädningsrummen. I början av terminen behöver skolan repetera för eleverna vilka mobilregler som gäller så att det blir tydligt och enkelt för eleverna att följa.

Detta läsårs kommer vi återigen att arbeta med språkbruk. Nolltoleranssteamet kommer att initiera ett riktat arbete för att uppmärksamma elevernas språkbruk och dåliga gester. Vi kommer då bland annat ta upp detta på föräldramöten och engagera vårdnadshavare att delta i språkbruksarbetet. På mentorstid kommer vi att ha ett särskilt fokus på språkbruk och i nolltoleranssteamet kommer vi att arbeta fram material som ska kunna användas i klasserna. Under höstterminen kommer vi att föra diskussioner på elevråden om hur eleverna önskar minska provstressen och betygshetsen.

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Färre kränkningar och bättre språkbruk vid multiarenan	Rastvärdsschemat ses över Förtätning av vuxna	Se mål	Elevråd är forum, rektor ansvarar
Bibehållande och ökad trygghet på raster	Faddersystem utvärderas, utvecklas och behålls. Samma sak med rastvänner	Se mål	Bitr rektor PG ansvarar tillsammans med elevråd och arbetslag för utvärdering
Ett bättre språkbruk	Alla vuxna måste föregå med gott exempel. Alla vuxna måste bli jobbiga typer med nolltolerans mot fula ord och gester	Att våra elever verkligen lär sig att det inte är okej att säga precis vad som helst	Samtliga rektorer utvärderar samtliga arbetslags insatser tillsammans med medarbetare.

5. Delaktighet

Alla elever från förskoleklass till åk 8 besvarar elevenkäter om trygghet och studiero, elevsamtal sker i alla årskurser med tyngd på områdena trygghet och stress, samt material från elevhälsosamtal i fsk-klass, åk 4 och åk 7. Noggrann återkoppling ska ske från skolhälsovården, till samtliga berörda efter hälsosamtal.

6. Förankring

Elever i alla klasser får en tydlig genomgång av likabehandlingsplanen och vad den står för. Eleverna har också varit delaktiga i elevenkät och elevsamtal under läsåret.

Personal får en genomgång/fortbildning av likabehandlingsplanen i början av varje läsår.

Planen mot kränkande behandling går igenom på föräldramöten i varje årskurs under höstterminen.

7. Rutiner för akuta situationer

7.1 Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker eller diskriminerar elev

1. Händelse uppstår och hanteras av den vuxne som upptäcker händelsen. Kontakt med mentor vid behov.
2. När mentor får information om händelse, följs detta skyndsamt upp i syfte att göra en bedömning av situationen. Viktigt här är att man ska lyssna på varje inblandad elev individuellt, se lathund. Mentor ansvarar även för att kontakt tas med elevens/elevernas ämneslärare efter händelsen, eftersom denna kan behöva delta i bedömningen av situationen.
3. Om händelsen är av enstaka karaktär och man inte anser att det föreligger misstanke om mobbning, kränkande behandling eller trakasserier avslutas ärendet. Vårdnadshavare kontaktas vid behov.
4. Om misstanke finns, eller elev upplever att det föreligger mobbning, kränkande behandling eller diskriminering fylls en "Stella" i och skickas till rektor, som anmäler till huvudmannen. Mentor/klasslärare genomför samtal tillsammans med berörda elever. I steg 2 inbjuds alltid vårdnadshavare, samt rektor alt. representant(er) från elevhälsoteamet.

Vid mötet sker

- Överenskommelse med de inblandade om hur situationen ska lösas.
- Obligatoriskt datum för uppföljning bokas med de inblandade.
- Mötet dokumenteras med blankett (se bilaga 1). Dokumentet lämnas på skolans expedition för att läggas i elevakten.

5. Vid uppföljningsmötet

- Utvärderas hur situationen varit sedan föregående möte, nuläge samt tidigare åtgärder.
- Mötet dokumenteras med blankett (se bilaga 2). Dokumentet lämnas på skolans expedition för att läggas i elevakten.

6.

a. Situation löst - ärendet avslutas.

- Meddela rektor så att Stellan kan avslutas. Meddela även vårdnadshavare att ärendet är avslutat.

b. Mobbingen, diskrimineringen eller kränkningarna har fortsatt.

- Nya åtgärder beslutas.
- Nytt uppföljningsmöte bokas.

7. Om mobbningen, diskrimineringen eller kränkningarna fortsätter eller är grova beslutar rektor om sociala myndigheter och/eller polis ska kopplas in.

7.2 Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker eller diskriminerar elev

1. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
 2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
-

Bilaga 1: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

